

เล่าขาน 'ตำนานเขายี่สาร'

บ้านเขายี่สารนอกจากจะเป็นชุมชนโบราณแล้วยังมีตำนานและเกร็ดความรู้ที่น่าสนใจมากมาย เช่น หลวงพ่อปากแดง ที่ประดิษฐานอยู่ในวิหารวัดเขายี่สาร ที่มีเรื่องเล่าว่า

“**ถ้าเด็กหรือเณรขึ้นไปเที่ยวเล่นบนเขายี่สารจะถูกหลวงพ่อกปากแดงลักพาตัวหรือจับไปกิน**”

แต่ในความเป็นจริงแล้วเรื่องของหลวงพ่อกปากแดงเป็น **"กุศโลบาย"** ที่ชาวบ้านแต่งขึ้น และลงมือทาปากของพระประธานให้มีสีแดงเหมือนเลือด เพื่อป้องกันเด็กๆ จากอันตรายที่เกิดขึ้นจากการขึ้นไปวิ่งเล่นบนเขายี่สารที่สมัยก่อนเป็นป่ารกชัฏ มีหุบเหว และสัตว์ร้ายชุกชุมนั่นเอง

พระ 9 นิ้ว คือเรื่องเล่าในถ้ำพระนอนที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางไสยาสน์มีนิ้วพระบาท 9 นิ้ว สันนิษฐานกันว่านิ้วพระบาทนิ้วที่ 10 อยู่กับพระพุทธรูปที่วัดใหญ่สุวรรณาราม จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีนิ้วพระบาทรวม 11 นิ้ว

นอกจากนี้หมู่บ้านเขายี่สาร ยังมีประเพณีท้องถิ่น ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อยู่ 2 ประเพณีคือ **ประเพณีเยี่ยมศพ** ที่หากมีการเสียชีวิตในบ้านใด ชาวบ้านทั้งหมู่บ้านก็จะนำข้าวสารอาหารแห้งไปที่บ้านของผู้เสียชีวิต การนำอาหารแห้งเข้าไปช่วยทำงานศพเหมือนเป็น **"กุศโลบาย"** ให้ชาวบ้านช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน

และอีกประเพณีหนึ่งคือ **ประเพณีขมจีน** เมื่อถึงวันสงกรานต์ คนในชุมชนเขายี่สารจะทำขมจีน เมื่อเสร็จก็จะนำมาแจกจ่ายแบ่งปันกัน เพื่อให้เกิดการเกื้อหนุนสามัคคีกันในชุมชน

ในอดีตสันนิษฐานว่าบริเวณบ้านเขายี่สาร น่าจะเป็นที่ตั้งของ**ชุมชนชาวต่างชาติ** เพราะมีชื่อสถานที่ต่างๆ ที่เอ่ยถึงชนชาติที่เข้ามาอาศัยอยู่บริเวณนี้ทั้ง คลองมอญ แพรกเขมร คลองไทหล่า และบริเวณทิศตะวันตกของเขายี่สารก็เป็นที่ตั้งของชุมชนชาวลาว

เกร็ดเล็กเกร็ดน้อย

ก.ศ.ร.กุหลาบผู้แต่งนิราศยี่สาร มีชื่อเดิมว่า **กุหลาบ ตฤณานนท์** เป็นนักหนังสือพิมพ์ ผู้นำเสนอความคิดเห็นทางการเมืองในสมันรัชกาลที่ 5 ในสมัยเด็กนายกุหลาบได้ใช้ชีวิตอยู่ในวัง จึงมีโอกาสได้อ่านตำราทั้งพงศาวดาร อัฐชีวประวัติบุคคลสำคัญ และได้แอบคัดลอกหนังสือเหล่านี้ออกมาพิมพ์เผยแพร่ โดยมีการปรับเปลี่ยนเนื้อเรื่องและถ้อยคำในหนังสือใหม่เพื่อไม่ให้ถูกจับได้

นายกุหลาบได้ออกหนังสือพิมพ์ชื่อว่า **"สยามประเภท"** เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีการเขียนบทความวิพากษ์สังคม เสียดสีชนชั้นสูงที่ทำตัวพุงเฟอ อีกทั้งยังมีแนวคิดแบบพวกหัวก้าวหน้า จนเกิดการฟ้องร้องขึ้น ต่อมาเรื่องราวไปถึงพระเนตร พระกรรณ ของในหลวงรัชกาลที่ 5 จึงทรงให้ตำรวจสอบ พบว่าเรื่องที่นายกุหลาบเขียนเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ต่อมาเมื่อมีใครนำเรื่องมากราบทูลพระองค์จะทรงกล่าวถามผู้ที่มาทูลว่า เป็นเรื่อง **"กุ"** ริปาว ที่มาของคำว่ากุ จึงมาจากชื่อของนายกุหลาบนี้เอง

นิทรรศการ "รื่นรมย์ชมบ้านเขายี่สาร"

55-03 / No. 04